

Časová analýza

pronikání bojového úkolu

Zkušenosti ze cvičení posledních let ukazují na vznik rozporu mezi podmínkami soudobého boje a možnostmi bojové techniky na jedné straně a dosavadními způsoby a formami velení vojskům při přípravě, organizaci a v průběhu bojové činnosti na straně druhé. Praktickým projevem je nízká efektivnost práce štábů při shromažďování, zpracování a předávání informací, kdy potřebný čas k těmto úkolům převyšuje kritický čas hodnoty informace, na jejímž podkladě jednotky uskutečňují určitou bojovou činnost.

Velitel pluku při organizaci a řízení útočného boje za druhé světové války potřeboval méně informací o nepříteli a terénu v útočném pásmu do 2 km, než nyní v pásmu do 5 km. Hloubka BÚ dříve zahrnovala ovládnutí postavení praporů prvního sledu pluku nepříteli (do 1,5 km) a nyní je určována ovládnutím a zničením prvního sledu nepřátelské divize (12 až 14 km). Porovnání útočných pásem do BÚ v km²: 3 km² (1,5. 2) a 60 km² (12. 5). Průměrné tempo postupu činilo až 2 km za hodinu, nyní 5 až 6 km. Dříve shromažďoval velitel pluku informace všeho druhu ze 3 km² během hodiny, nyní za tutéž dobu ze 30 km², tj. z **prostoru 10× většího**.

Při průměrném tempu 60—80 km za den může pluk plnit tyto úkoly:

- dvakrát násilně překračovat vodní tok,
- odrážet jednu až dvě protizteče,
- zasazovat svůj druhý sled,
- po použití ZHN nepříteli přecházet např.) do dočasné obrany a likvidovat následky těchto ZHN,
- využívat ZHN k rychlejšímu plnění uloženého úkolu,
- přecházet z denní na noční bojovou činnost a opačně.

Tyto časté a zásadní změny bojové situace vyžadují na veliteli pluku a podřízených náčelnících přijímat a podřízeným jednotkám předávat upřesňující anebo úplně nová bojová nařízení a jsou objektivní příčinou krátké doby využitelnosti každé jednotlivé informace.

Tyto údaje působí na zvýšení množství informací a na zkracování časového intervalu mezi jednotlivými informacemi, jež na stupni pluku a níže činí skoro 4—5 minut, přičemž je tendence dále zkracovat tento interval se současným zvyšováním počtu informací a počtu slov v jednotlivých informacích.

Zvýšení frekvence a objemu informač-

ního toku se projevuje zvětšujícími se požadavky na práci velitele pluku z hlediska rozsahu, složitosti a obsahové náročnosti ve zkrácených časových údobích a při zhoršených pracovních podmínkách.

V konečném součtu všechny tyto požadavky vytvářejí takový časový předpoklad, že téměř vylučují možnost přijetí rozhodnutí veliteli pluku v požadovaném

čase na základě úplných, spolehlivých a hodnověrných informací a proniknutí tohoto rozhodnutí (bojového nařízení) v potřebném rozsahu až k tanku a OT. Opoždění informací směrem k podřízeným jednotkám má za následek neefektivní použití jejich bojových sil a prostředků.

Z tohoto hlediska se podívejme na výsledky cvičení v posledních letech.

ČASOVÁ ANALÝZA PRONIKÁNÍ BOJOVÉHO ÚKOLU OD SVAZKU AŽ PO TANK (OT) PŘI ORGANIZACI ÚTOČNÉHO BOJE

Rozhodnutí (rozkaz, nařízení) má své opodstatnění a tím i účinnost pouze tehdy, pronikne-li včas k bezprostřednímu vykonavateli, tj. k tanku a OT. **Tato skutečnost se stává jedním z hlavních kritérií efektivnosti velení.**

Údaje ve sloupci 2 až 5 družstvo — prapor jsem získal studiem a rozбором příručky „Metodika vševojskové taktiky“ č. 3424 VÚOJ Vyškov.¹⁾

Sloupec 6 — družstvo až četa — jsem zahrnul průměrný čas pro přesun (zpra-

Tabulka 1

Časový přehled pronikání bojového úkolu od svazku až po tank a OT při obdržení úkolu od nadřízeného na jeho VS

Jednotka-velitel	Úsek informačního toku v min. ¹⁾					Celková doba v min.
	I.	II.	III.	IV.	V.	
1	2	3	4	5	6	7
pluk	74—75	38—45	120—121	60—65	27	319—333
prapor	6—8	—	26	21	5	58—60
rota	—	—	12	17	do 3	32
četa	—	—	7	7	do 2	16
osádka, družstvo	—	—	6	do 4	—	10
Celkem						435—451 (tj. 7. hod. 15. min. — 7 hod. 31 min.)

Údaje o prvním a druhém úseku informačního toku od roty až po družstvo jsou zahrnuty ve čtvrtém a pátém úseku informačního toku předcházejícího stupně velení.

Výchozími podklady pro časovou analýzu (sloupec 2—6 stupně pluk) jsou:

— obsah a forma informačního toku, tak jak je stanovena **platnými řády, předpisy** a ustanoveními v rámci platné organizace velitelství pluku,

— časové studie ze cvičení s vojsky od roku 1964.

Tyto podklady nechci uvádět, protože jsou obšírné. Jsou zachyceny v mé disertační práci „Analýza informačního toku velitelství pluku z hlediska potřeby velení při organizaci a řízení útočného boje“.¹⁰⁾

1) Úseky informačního toku viz článek autora „Rozbor současného stavu prvních dvou úseků informačního toku velitelství pluku v útoku“, Vojenská mysl č. 4/1967.

vidla pěšky) mezi VPS rot a VPS čet a mezi VPS čet a OT velitelů družstev.

Rota — průměrná vzdálenost mezi VPS praporů a VPS rot je 1—1,5 km. Na motocyklu jízdou v terénu rychlostí 15 až 20 km/h překoná tuto vzdálenost za 4 až 4 a půl minuty.

Ke splnění opatření platných řádů a předpisů vytvořená časová analýza pronikání bojového úkolu v přípravném období ze stupně pluku až k tanku a OT vykazuje hodnotu 7 až 7 a půl hodiny. Avšak při cvičeních časové možnosti mezi obdržením úkolu od velitele svazku do doby pohotovosti jsou pro velitele pluku a jeho velitelství vyjádřeny 3 až 4 hodinami.

Tato potřeba převyšuje možnosti až 2×, což způsobuje:

— na stupni pluku neúplné obsahové proběhnutí zejména třetího a čtvrtého úseku informačního toku,

— na stupni praporu značné omezení informačního toku spočívající v tom, že
— za „příznivých časových podmínek“ vydá velitel praporu na VPS bojový rozkaz a do doby pohotovosti jsou schopni velitelé rot se **pouze** vrátit ke svým jednotkám,

— za „zhoršených časových podmínek“ není schopen velitel praporu po návratu na VPS ani vydat bojový rozkaz.

Rozbory cvičení tento stav plně potvrzují.

čeni však ukazuje, že provozní nekázní v rádiové síti velitele praporu doba předávání bojových nařízení (povelů) na každém stupni se prodlužuje o dvě až tři minuty. V rámci praporu je aktivována pouze síť velitele praporu, kde jsou všechny tanky nebo OT. Povelů a rozkazů musí být proto předávány postupně, ať již v rámci čety, roty nebo v praporu.

Odtud:

— rota: 9 čet v praporu $\times$ 36 vteřin [tj. doba trvání rozkazu nebo povelu vel.

Tabulka 2

Časová analýza pronikání bojového úkolu ze svazku až k tanku (OT) v průběhu útočného boje při využívání rádiové přenosové cesty na všech uvažovaných stupních velení.

Jednotka-velitel	Úsek informačního toku (v min)					Celkem v min.
	II.	I.	III.	IV.	V.	
1	2	3	4	5	6	7
pluk	14	5-7	42	do 15	18	94-96
prapor	—	3-4	do 5	do 2	12-15 (3 r x 4-5)	22-26
rota	—	—	2	—	do 6	8
četa	—	—	—	—	4-11	4-11
osádka, družstvo	—	—	—	—	20" - 45"	do 1
Celkem						129-142

Výchozí podklady pro tuto časovou analýzu jsou obdobné jako u tab. 1 — viz 10) a 11).

První dva úseky informačního toku jsou vzájemně přehozeny, neboť informace je nejdříve přenesena rádiem a pak ji dostávají zainteresovaní příslušníci velitelství.

Na stupni četa až osádka (družstvo) dochází k omezení jejich informačních toků vlivem požadavku bezprostředního a okamžitého řešení bojových situací, na získání úkolu od nadřízeného velitele a vydání vlastního povelu k jeho splnění.

Informační tok na stupni roty je rozšířen (vzhledem k četě a družstvu) o vlastní přípravu velitele roty (ujasnění úkolu a zhodnocení situace) před vydáním rozkazu nebo povelu podřízeným jednotkám.

Sloupec 6 — stupeň pluk: Časové údaje zahrnují předání bojových nařízení v rádiové síti velitele pluku dvěma prvořadovým praporům, tj. $2 \times 9 = 18$ minut.

Stupeň prapor — tank (OT): Při přesném dodržování zásad rádiového provozu časové údaje by byly reálné. Praxe ze cvičení

čety) = 5 min. 24 vteřin = do 6 minut;

— četa: tpr bez tanků velitelů čet a rot, bez tanku vel. pr. má 18 tanků $\times$ 35" = 10 min. 30" = do 11 minut.

Obdobně propočítáme pro motostřelecký prapor = do 4 minut.

Tato časová analýza je zaměřena k vyřešení klíčových (rozhodujících) bojových situací, jejichž výsledek kladně nebo záporně může ovlivnit celkové plnění bojového úkolu, např. — odrážení nepřátelské protizteče, přechod do dočasné obrany, násilný přechod vodního toku atd.

Celková doba zpracování a proniknutí bojového nařízení od svazku až k tanku (OT) je **vyjádřena hodnotou dvou až dvou a půl hodiny.**

Při řízení bojové činnosti může v podstatě dojít ke dvěma variantám, které ovlivní činnost velitele pluku a příslušníků jeho velitelství v rozhodovacím procesu a tím i trvání informačního toku na tomto stupni:

a) Pluk na základě rozhodnutí velitele svazku připravuje rozhodnutí v době, kdy podřízené jednotky plní předcházející úkoly. V tomto případě část funkcionářů řídí

bojovou činnost a ostatní připravují podklady k rozhodnutí velitele. I když mezi těmito skupinami musí být úzká součinnost, neboť podklady k rozhodnutí musí vycházet ze současné bojové situace podřízených jednotek, přece se tento stav negativně projevuje v **dalším prodloužení** informačního toku na tomto stupni.

b) Rozhodnutí je vynuceno náhlou změnou situace — činností nepřítelů, bez podkladů od velitele svazku. Pak druhý i třetí úsek informačního toku je značně omezen a výsledkem je **zkrácení celkové doby** informačního toku na tomto stupni.

Charakter boje s rychlými změnami situace klade náročnější požadavky na rychlost řešení a řízení rozhodujících bojových situací. Tyto požadavky se pohybují v **rozmězech 20–40 minut²⁾** a tím převyšují možnosti až 4–6×.

Zkušenosti ze cvičení plně potvrzují pozdní pronikání nařízení, rozkazů a velitelů na jednotlivých stupních velení.

—☆—

Na základě analýzy a podle zkušeností ze cvičení jsem sestavil, k porovnání jednotlivých úseků informačního toku velitelství pluku, tyto tabulky:

Pro přípravu útočného boje — tabulku 3.

ních toků se nabízí skutečnost, že hodnověrně, úplně a včasné zpracování informací uvnitř velitelství pluku při cvičení s vojsky útvary značně podceňují. Při organizaci útočného boje totiž potřebuje přibližně tolik času jako první, druhý a čtvrtý úsek informačního toku. V průběhu boje je tento čas roven potřebnému času k vydání rozhodnutí velitele pluku.

Z hlediska pracnosti je vnitřní informační tok nejnáročnější, neboť na jeho kvalitě závisí i kvalita budoucí bojové činnosti a proto musí mu být věnována podstatná část doby informačního toku daného stupně velení. Tomuto hledisku více odpovídá hodnota ve sloupci 3 tabulek 3 a 4, avšak obsah a rychlost jeho zpracování, podle analýzy, neodpovídají požadavkům dynamičnosti soudobého boje.

Zvyšování účinnosti a kvality velení pluku v útočném boji vyžaduje realizaci těchto hlavních opatření:

— upřesnění počtů a míst příjemců informací uvnitř velitelství pluku, kam budou přicházet získané informace,

— podstatné snížení časového podílu doby přenosu informací v rámci celého informačního toku pluku, ať již ve směru k nadřízeným, nebo k podřízeným velitelům, což předpokládá vytvořit jednotný a ucelený systém spojení, vybavený mo-

Tabulka 3

Předpoklad: Velitel pluku obdržel úkol na VS svazku a velitel praporu na VS pluku.

Úsek informačního toku	Na základě analýzy		Dle zkušenosti ze cvičení	
	doba trvání v min.	porovnání v % s ostatními úseky	porovnání v % s ostatními úseky	doba trvání v min.
I	2	3	4	5
I.	74–75	23	28	75–74
II.	38–45	12	15	38–45
III.	120–121	38	21	do 55
IV.	60–65	19	23	60–65
V.	27	8	13	33–35
Celkem	319–333	100	100	260–275

V průběhu útočného boje — tabulku 4.

Hodnoty v tabulkách plně potvrzují poznatky o neefektivnosti přenosových cest [viz 1]. V porovnání vnitřních informač-

terní spojovací technikou, schopnou rychle přenášet informace,

— vyřešení objemu a struktury vnitřního toku uvnitř velitelství pluku,

— přehodnocení současného množství a obsahu informací v rozhodnutí (v bojovém rozkaze, nařízení k zabezpečení bojové činnosti, organizace součinnosti)

²⁾ Časový údaj je průměrný, získán při cvičení s vojsky a je zdůvodněn v článku „Metodika štábu pluku“ — viz VM 5/1966.

Předpokladem je využívání rádiových přenosových cest

Úsek informačního toku	Na základě analýzy		Dle zkušeností ze cvičení	
	doba trvání v min.	porovnání v % s ostatními úseky	porovnání v % s ostatními úseky	doba trvání v min.
1	2	3	4	5
I.	5–7	5	8	5–7
II.	14	15	21	14
III.	42	45	22	15–30
IV.	do 15	16	22	do 15
V.	18	19	27	18
Celkem	94–96	100	100	67–84

velitele pluku z hlediska potřeb podřízených (posilových, podpůrných) jednotek.

Ve svém souhrnu to znamená vyřešit jednotný informační tok velitelství pluku v přímé návaznosti na informační toky nadřízeného a podřízených velitelů s cílem organizovat a řídit útočný boj v potřebném čase.

Závěr

V posledních letech se projevuje snaha s kladnými výsledky řešit rozpor mezi fyzickými silami příslušníků velitelství pluku a jejich časovými možnostmi po liniích,

- úpravy organizace velitelství a účelném rozdělení funkcí,
- zlepšení vybavení pracovními a dopravními prostředky včetně účelnějších a výkonnějších spojovacích prostředků,
- přizpůsobení pracovních metod.

Všechny tyto linie se řeší ve vzájemné souvislosti s jediným cílem — urychlit reakci velitele pluku na bojové situace, jakožto jednu z nejzákladnějších podmínek úspěšného velení.

V pozadí však stojí **společný základ**, jehož vyřešení ovlivní v plném rozsahu směr vývoje a obsah uskutečňovaných opatření z hlediska řešení uvedeného roz-

poru, a to je **informace a informační tok na stupni pluku.**

Z tohoto hlediska je nutné stanovit optimální množství a obsah informací nezbytně nutných pro velitelství pluku k řízení bojové činnosti v základních druzích bojové činnosti. Základem pro toto stanovení musí být rozbor jednotlivých prvků bojové činnosti jednotek pluku (palba, pohyb, odborné a jiné činnosti). Touto činností vzniknou základní soubory informací, které by měly sloužit jako podklad pro další zkoumání a rozpracování problematiky velení zejména v těchto směrech:

- rozpracování získaných informací do formální i obsahové stránky typizovaných základních bojových dokumentů pluku,
- upravení metodik práce velitelství pluku při organizaci a pro základní činnosti v jednotlivých druzích bojové činnosti,
- získané informace, upravené do uvedených dvou forem, znovu prověřit při cvičeních a podle získaných výsledků zavádět do praxe,
- prověření správnosti obsahu hovorových a signálních tabulek nezbytných pro daný stupeň velení,
- návaznosti na stanovení potřebných informací pro velitelství svazku.